

Jumalateenistus Nõos P, 13.11.22 kell 11.00, isadepäev

Lektsioonid: Am 4:12–13; Mt 25:1–13

Jutlus: 2Pt 3:8–14, 18

Laulud: 332 (1–7); 366 (1–3, 4); 271 (1–4); 317 (1–4)

Aga selle juures, mu armsad, ärgu jäägu teie eest varjule, et Issanda juures on üks päev nagu tuhat aastat ja tuhat aastat nagu üks päev. Issand ei viivita töotust täitmast, nii nagu mõned peavad seda viivitamiseks, vaid tema on teie vastu pikameelne, sest ta ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik jõuaksid meeleparandusele. Aga Issanda päev tuleb nagu varas. Siis hukuvad taevad raginal, algained lagunevad lõõmates ning maad ja tema tegusid ei leita enam. Kui see kõik nõnda laguneb – missugused siis peate olema teie pühas eluviisis ja jumalakartuses, oodates ja kiirendades Jumala päeva tulemist, mil taevad põledes lagunevad ja algained lõõmates ära sulavad. Meie ootame aga tema töotuse järgi uusi taevaid ja uut maad, kus elab õigus. Seepärast, mu armsad, olge seda oodates toimekad, et teid leitaks tema ees veatuina ja laitmatuina rahus. Kasvage meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus ja tundmises! Tema päralt olgu kirkus nüüd ja igaviku päevil! Amen.

Hiljuti lõppenud Eesti rahvaloenduse andmeil on viimase 10 aastaga kasvanud nende eestimaalaste hulk, kes on religiooni/usu suhtes ükskõiksed: kui 2011. aastal oli see protsent 54,1, siis nüüd on see 58,7.

Statistika on statistika, kuid midagi see siiski näitab. Muuhulgas kindlasti ka seda, et inimesed eelistavad olla n-ö kahe jalaga maa peal, usaldada seda, mida saab näha, kuulda, katsuda, maitsta, haista – kui lähtuda inimese viiest meelest, millega ta maailma tajub.

Usu puhul tuleb kehtiva arusaama kohaselt ju ikkagi usaldada seda, mida tajuda ei saa. Ka Hb 11:1 on öeldud: „Usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus.“ Seega, usu puhul ei saa usutavaid asju n-ö käega katsuda. Ja järgmine mõte kipub olema muidugi see, et usu puhul tuleb asju pimesi uskuda. See aga pole ju paljude arvates normaalsele inimesele kohane!

Eks ole sellist mõtteviisi olnud läbi aegade! Ka VT-s heidetakse juba 8.–6. sajandil eKr, ehk siis 2500–2700 aastat tagasi tegutsenud suurtele prohvetitele Jesajale, Jeremijale ja Hesekielile ette, et usuksime küll teie juttu, aga Jumal, keda teie justkui esindate, ei kipu oma töotusi täitma. Nt Jr 17:15 öeldakse prohvetile: „Kus on Issanda sõna? Mingu see ometi täide!”

Meie tänases kirjakohas kõneleb apostel Peetrus aga just inimestest, kes niimoodi mõtlevad. Veidi enne meie kirjakohta, salmis 4 tsiteerib apostel nende kahtlevaid sõnu: „Kus on tema [Kristuse] tulemise töotus? Sest pärast seda, kui isad on läinud magama, on jäänud kõik nõnda nagu loomise algusest peale.” Teisisõnu: kristlaste jutt sellest, et ülestõusnud Kristus tuleb kord jälle tagasi elavate ja surnute üle kohut mõistma, ei maksa midagi, sest pärast Iisraeli rahva esiisaid Aabrahami, Iisakit ja Jaakobit pole midagi olulist juhtunud.

Apostel Peetrus toob nüüd neile vastates esile järgmise mõttekäigu. Seda, et Noa ajal veeuputus toimus, tema vastased ju ei eita, sest sellest kõneldakse selgelt 1. Moosese raamatus. (Meie aja inimene võib muidugi tänapäeval kogu maailma hõlmanud veeuputuses kahelda, kuid siin on olulisem põhimõte: keegi ju ei eita, et minevikus on toimunud suurema või väiksema ulatusega looduskatastroofe, mille puhul merepind võis märgatavalt tõusta.)

Niisiis, kui nõustutakse, et veeuputuses sai maailmas kogu elav hukkuda, siis miks ollakse nii kindlad, et nüüd sarnast katastroofi ei tule? Jah, need kes on tähelepanelikumalt lugenud Vana Testamenti, teavad, et Jumal töötas veeuputuse järel Noale, et ta ei hävita enam ialgi elu Maal veeuputusega. Kuid miks peaks Jumal hoiduma saatmast mõnda teist katastroofi?

Meie kirjakohale eelnevas salmis ütlebki apostel: „Aga praegusi taevaid ja maad, mis on säilitatud sellesama sõna jõul, hoitakse tule jaoks jumalakartmatute inimeste kohtu ja hukatuse päevaks.“ Seega tahab apostel ütelda, et Jumal on säilitanud elu meie Maal siiani kindla eesmärgiga ja lõpetab selle olemasolu mitte enam veeuputuse, vaid tule läbi.

Milline on siis see eesmärk, mida silmas pidades Jumal on elu meie Maal säilitanud?

Seda teatabki apostel meie kirjakohas: „Issand ei viivita töotust täitmast, nii nagu mõned peavad seda viivitamiseks, vaid tema on teie vastu pikameelne, sest ta ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik jõuaksid meeleparandusele.“

See on põhjanev avaldus, mis peaks mõtlema panema kõik need, kes ei tunne huvi religiooni ja usu vastu. Sest ükski normaalne inimene ju ei taha hukkuda! Looja Jumal on aga seadnud nii, et inimesi päästab hukkumisest meeleparandus. Teisisõnu, esmalt tunnistamine, et maailm pole ainult käegakatsutav ja sellega omal jõul ümber kujundatav, vaid maailma valitsevad jõud, mis viimselt inimesele ei allu. Ja teiseks, tunnistamine, et maailma valitseb Looja Jumal, kes tahab patu, surma ja kuradi meelevalla all elavat maailma vabastada igaveseks eluks usus Jumala Pojasse, Jeesusesse Kristusesse.

Seega tähendab Jumala viivimine maailmalõpuga lihtsalt seda, et Jumal tahab võimalikult palju inimesi hukatusest päästa. Seda, kui suur see päästetavate hulk on, inimene muidugi ei tea ning tal jääb siinkohal üle usaldada ainult Jumalat ja tema töotusi. Nt sellist, mis on Jeesuse sõnadena kirjas Mk 16:16: „Kes usub ja on ristitud, see päästetakse, aga kes ei usu, mõistetakse hukka.“

Kui kaua siis tuleb Issand Kristuse tagasitulekut oodata? Kui arvestame, et üks inimpõlv on 25 aastat, siis on Jeesuse Kristuse surmast ja ülestõusmisest möödunud 80 inimpõlve. Lugeses astronoomide kirjutisi (nt 2022. aastal ilmus meie enda koguduse nõukogu liikme, astrofüüsik Laurits Leedjärve koolilastele kirjutatud raamat „Meie kosmiline kodu“), saame teada, et Päikesesüsteem kestab veel umbes 4–5 miljardit aastat, enne kui Päikese energia otsa saab. See teeb maksimaalselt 200 miljonit inimpõlve. Ja siis juhtubki midagi sarnast, nagu apostel Peetrus meie kirjakohas mainib: taevad lagunevad põledes ja algained sulavad lõõmates. Nii et meie tänapäevane teadus on Piibliga kenasti kooskõlas!

Aga ka sellise Piibli n-ö loodusteadusliku analüüsi eest hoiatab meid apostel, öeldes: Issanda juures on üks päev nagu tuhat aastat ja tuhat aastat nagu üks päev. Sellega ei taha ta panna meid veelgi tulemuslikumalt arvutama, vaid tahab meie mõtted viia arvatavasti VT psalmile 90, kus Lauulik ütleb 4. salmis: „Sest tuhat aastat on sinu silmis nagu eiline päev, kui see on möödunud, ja nagu vahikord öösel.“ Teisisõnu, apostel tahab öelda, et Jumala ajaarvamine käib täiesti erinevalt inimlikust ajaarvamisest. Pole mõtet arvutada, millal tuleb maailmalõpp, sest Jumala plaanid on alati inimestele teadmata.

Just seetõttu ütleb apostel: „Aga Issanda päev tuleb nagu varas.“ Vahel varas ka tabatakse, kuid see juhtub inimlike varastega. Jumalik „varas“ ei jää kunagi vahele ega reeda oma tulekut enne, kui ta seda ise vajalikuks peab. Ja siis on juba hilja meelt parandada ja pääsemisplaane teostama hakata. Siis ei aita ka need pääsemisplaanid, mida inimesed oma jõu ja tarkusega on välja mõelnud. Sama palju aitavad sool ja tikud, mida mõned inimesed koguvad selleks ajaks kui „maailmalõpp“ kätte jõuab.

Seepärast kutsub apostel meid üles olema Kirstuse tulekut oodates toimekad, et meid leitaks tema ees veatuina ja laitmatuina rahus.

Mida see toimekus siin võiks tähendada? Ehk sedasama, mida mõtleb Jeesus oma tähendamissõnas Mt 24:45j: „Kes siis on ustav ja arukas sulane, kelle ta isand on seadnud oma kodakondsete üle neile parajal ajal elatist andma? Õnnis on see sulane, kelle ta isand tulles leiab nõnda tegevat.“ Teisisõnu, meie kui Kristuse sulaste ülesanne on teha seda tööd, mille Tema on meile andnud selleks ajaks, mil ta pole veel tagasi tulnud.

Milline see töö on? Küllap on see iga inimese puhul veidi erinev, sest Jumal on ju loonud meid kõiki erinevaiks. Kristuse kogudusega liitunud inimene leiab soovi korral endale kergesti ülesande, mida Jumala riigi töös vaja on. Esmalt muidugi Jumala sõna kuulamine ja sakramentide tarvitamine, selleks koguduse jumalateenistustest osa võtmine. Aga seejärel erinevad asjad, mis lähtuvad inimese andeist ja oskustest: muusikatöö, laste- ja noortetöö, hoolekandetöö, majandusküsimused jne jne. Apostel võtab selle mõtte kokku meie tänase kirjakoha lõpus: „Kasvage meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus ja tundmises!“ Ehk siis: uurige järjest enam, milline on Jumal ja mida ta teilt ootab!

Tahaksin tänase jutluse lõpetada isadepäeva meeleolus. Isad on mehed ja mehelikul mõtteviisil on omad tunnused, mis seostuvad ka tänase teemaga.

Esiteks on mehed enam „kahe jalaga maa peal“ kui naised. See asjaolu väljendub nt ka selles, et aktiivsete koguduseliikmete hulgas on tavaliselt rohkem naisi kui mehi. Mehed armastavad tegelda käegakatsutavate asjadega ja mitte lihtsalt niisama alluda asjadele, mida pole näha.

Samas on meestel ehk arenenum üldistusvõime (võib-olla ka üldistusvajadus!) kui naistel. Mehed teevad pikaajalisi plaane, planeerivad sõdu ja igasugu muid operatsioone. Kui keegi küsib, miks pole Jeesus Kristus seni tagasi tulnud nagu ta Piiblis töötab, siis võiks mehelik mõtteviis siit kaugemale liikuda: arutleda selle üle, milleks Jumalal võiks seda tarvis olla. Ja näete, meessoost apostel Peetrus jõuabki järeldusele, et Jumalal on seejuures laiem eesmärk kui üksikisiku oma: ta tahab päästa paljusid ja seda tuhandete aastate lõikes!

Ja veel üks asi, mida seostaksin meeste rolliga elus. Nimelt valvamine. Ma ei taha öelda, et naisterahvad ei valvaks või oleksid halvad valvajak: küllap nad valvavad oma pere une ja heaolu üle ustavamalt kui mehedki. Kuid mõtlen siinjuures valvamist militaarses võtmes: valvur peab olema valmis ootamatusteks ja võitluseks kurjaga. Ta peab olema relvastatud, et mitte neile alla jääda. VT valvurid linnamüüri olid ikka mehed ja ka tänapäeval on piirivalvurite hulgas vist endiselt enamus mehi.

Nõnda on meestel võib-olla raskem usuni jõuda (nagu võime lugeda ka UT evangeeliumidest Jeesuse jüngrite usu kohta Jeesuse surnuist ülestõusmisse). Ent kui nad sinna ükskord jõuavad, siis saavad neist tublid Kristuse sõdurid, kes mõtlevad, teevad ja võitlevad Kristuse nimel – on toimekad neile antud ülesannetes!

Aamen.